

“Het vermoeden van verzelfstandiging, de
weerlegging ervan en de gemeentelijke vzw:
much ado about nothing?”

Inhoudstafel

1. Begrip verzelfstandiging
2. Vermoeden van verzelfstandiging als hulpmiddel
3. Belang: vermoeden van verzelfstandiging, verbod en timing
4. Weerlegbaarheid van het vermoeden
5. Wie doet wat?
6. En wanneer?
7. Lid 1 van het vermoeden
8. Lid 2 van het vermoeden
9. Lid 3 van het vermoeden
10. Gevolgen van het vermoeden
11. Bijkomende manier om NIET te vallen onder het vermoeden
12. Andere gevallen die WEL onder het vermoeden kunnen vallen
13. Weerlegging: gestandaardiseerd?
14. Appreciatie door het toezicht
15. Concrete tips...

Contactgegevens

1. Begrip verzelfstandiging (1/4)

Verzelfstandiging: een lokaal bestuur heeft de mogelijkheid rechtspersonen op te richten die belast worden met welbepaalde beleidsuitvoerende taken van gemeentelijk belang en die over een zekere operationele autonomie beschikken (titel VII van het Gemeentedecreet).

taak van ‘gemeentelijk belang’ *vs.* **taak van ‘niet – gemeentelijk belang’**

‘belast zijn met’ de verwezenlijking van taken van gemeentelijk belang (verzelfstandiging en bevoegdheidsoverdracht) of niet – gemeentelijk belang

vs.

‘niet belast zijn met’ de verwezenlijking ervan en uitoefenen van taken van gemeentelijk (of niet – gemeentelijk) belang (dienstverlening)

1. Begrip verzelfstandiging (2/4)

Voorbeeld: Exploitatie van een sporthal of realisatie van een PPS – woonproject

VRAAG 1: is dit voor de gemeente een taak van gemeentelijk belang?

NEEN

- Dienstverlening / uitbesteding naar private markt (WOO)
- Bevoegdheidsoverdracht naar vennootschap ex artikel 195 GD, deelname is van gemeentelijk belang

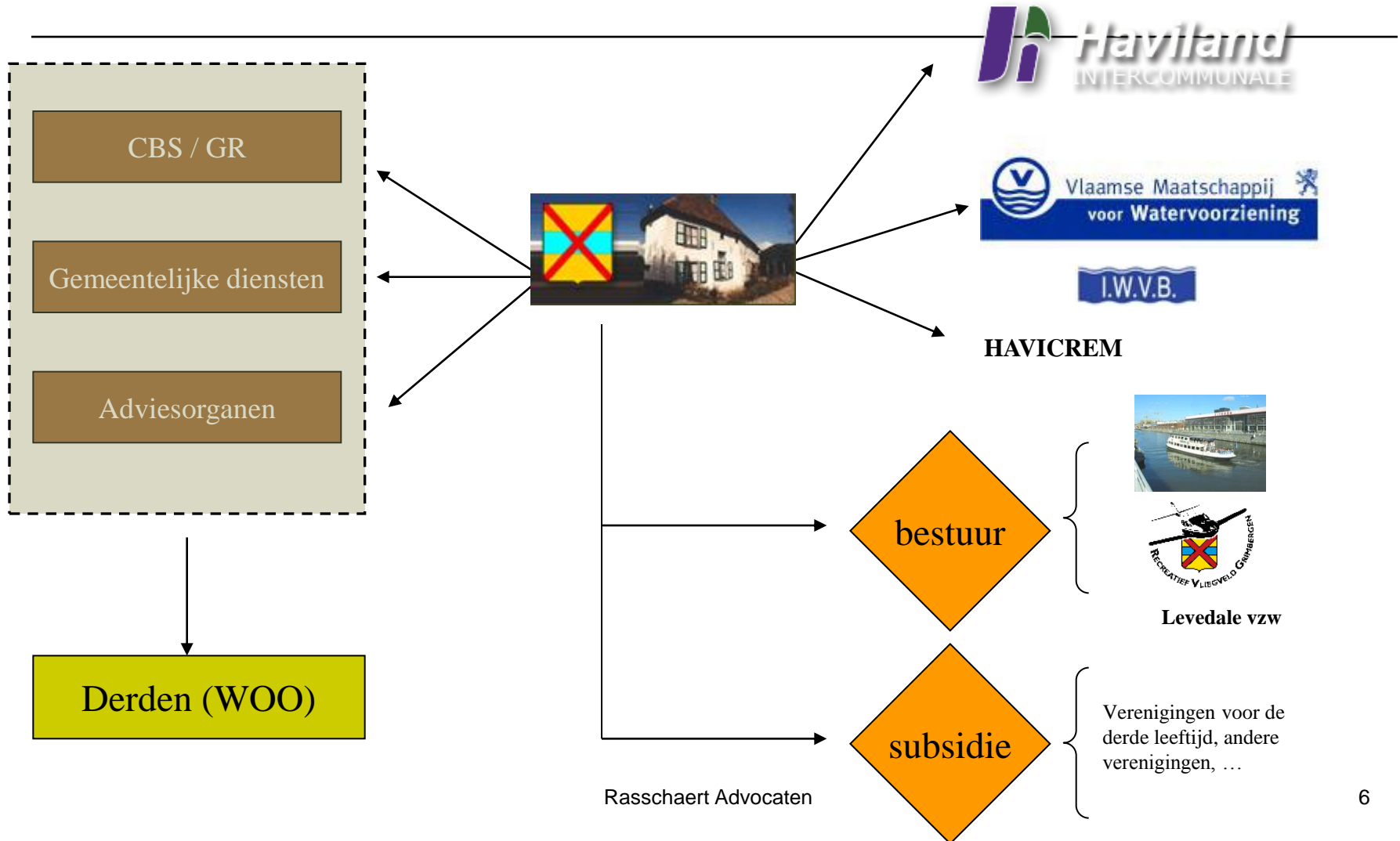
JA... → **VRAAG 2: hoe deze taak uitvoeren?**

- In eigen beheer (“*ik doe het zelf*”)
- Dienstverlening (“*ik laat het doen*”) (overheidsopdracht)
- Verzelfstandiging (“*ik draag het over aan een door mij gecontroleerde rechtspersoon*”)
- Gemeentelijk of intergemeentelijk...? (“*alleen of samen*”)

MENUKAART

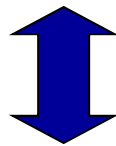
Niet – gemeentelijk belang ...(WOO / artikel 195 GD)	€
Gemeentelijk belang	
Geen bevoegdheidsoverdracht: subsidie.....	€
Geen bevoegdheidsoverdracht: vertegenwoordiging.....	€
Geen bevoegdheidsoverdracht: dienstverlening	€
interlokale vereniging	€
projectvereniging (RP)	€
dienstverlenende vereniging (RP)	€
Bevoegdheidsoverdracht: gemeentelijke verzelfstandiging	
Operationele autonomie (GIVA)	€
Afzonderlijke rechtspersoonlijkheid (GEVA)	
AGB	€
VZW / vennootschap	€
opdrachthoudende vereniging	€

Voorbeeld: gemeentelijk belang en verzelfstandiging in Grimbergen 2010... (4/4)

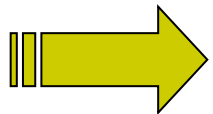

2. Vermoeden als hulpmiddel (1/2)

Diensten met een eigen rechtspersoonlijkheid die door de gemeente worden opgericht of waarin de gemeente deelneemt en die belast zijn met welbepaalde beleidsuitvoerende taken van gemeentelijk belang (artikel 225 1 GD)

Verbod voor gemeenten om rechtstreeks of onrechtstreeks, rechtspersonen die belast zijn met welbepaalde taken van gemeentelijk belang op te richten, erin deel te nemen of zich erin te laten vertegenwoordigen of om aan die rechtspersonen financiële middelen, infrastructuur of andere activa ter beschikking te stellen, tenzij ... (artikel 225 2 GD)

dubbel vermoeden
(artikel 225 3 GD)

Hulpmiddel...?

belast zijn door de gemeente met

{ [beleidsuitvoerende] taken van gemeentelijk belang

2. Vermoeden als hulpmiddel (2/2)

- **Dubbel vermoeden** van “*belast zijn met taken van gemeentelijk belang*” – artikel 225 3 GD (= m.a.w. **vermoeden van verzelfstandiging**), indien
 - één of meer organen voor meer dan de helft bestaan uit gemeenteraadsleden of leden van het CBS van de gemeente in kwestie of de leden van de organen worden voor meer dan de helft aangewezen of voorgedragen door die personen;
 - de gemeente of haar vertegenwoordigers de meerderheid van de stemrechten hebben in één of meer van de organen;

OF

- de financiële middelen voor meer dan de helft ten laste van het gemeentebudget komen.

3. Verbod en timing (1/2)

□ **Waarom deze oefening?**

■ Artikel 225 2 GD (“verbod”)

Wet van 14 november 1983

Sanctionering...?

■ Artikel 310 GD: in overeenstemming brengen bij gemeenteraadsbesluit tegen 1 januari 2013

3. Verbod en timing (2/2)

Artikel 310 GD

*“De werking en de statuten van de op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet in het Vlaamse Gewest bestaande gemeentebedrijven, autonome gemeentebedrijven en personen die door de gemeente belast zijn met bepaalde taken van gemeentelijk belang, en die niet voldoen aan de voorschriften van titel VII, hoofdstuk II, en geen andere decretale of wettelijke rechtsgrond hebben, worden bij gemeenteraadsbeslissing **in overeenstemming gebracht** met de bepalingen van dit decreet uiterlijk op 1 januari 2013.*

Voor hen treedt dit decreet in werking op de dag die volgt op de ontvangst van de goedkeuringsbeslissingen, vermeld in 2, en uiterlijk op 1 januari 2013.

Artikelen 228 (formele motivering en openbaarheid van bestuur), 229 (onverenigbaarheden) en 230 (middelen, infrastructuur en personeel) zijn echter onmiddellijk op hen van toepassing.”

4. Weerlegbaarheid van het vermoeden

- **Dubbel vermoeden** van “*belast zijn met taken van gemeentelijk belang*” – artikel 225 3 GD (= m.a.w. **vermoeden van verzelfstandiging**), indien

➤ **weerlegbaar...**

- Hoe?
- Wie?
- Wanneer?
- Appreciatie?
- Belang van vermoeden?

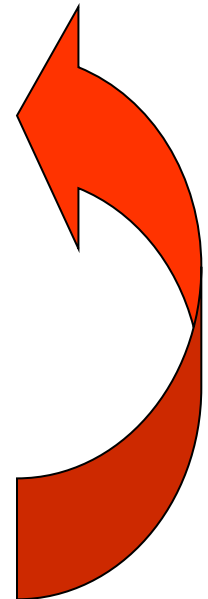
geen gemeentelijk belang

niet belast

➤ **exemplarisch...**

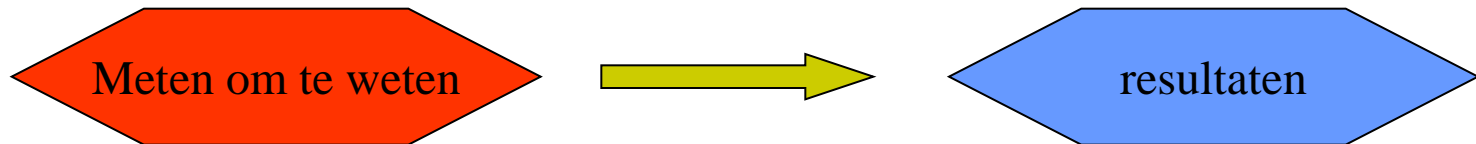
- Wat nog?
- Wat niet?

op lokaal niveau bijdragen tot het welzijn van de burgers en tot de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied

5. Wie doet wat?

- *Screening* van de bestaande participaties en subsiestromen
= CBS, ...

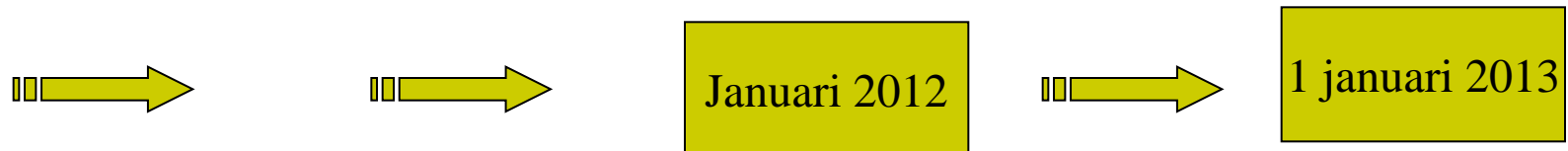
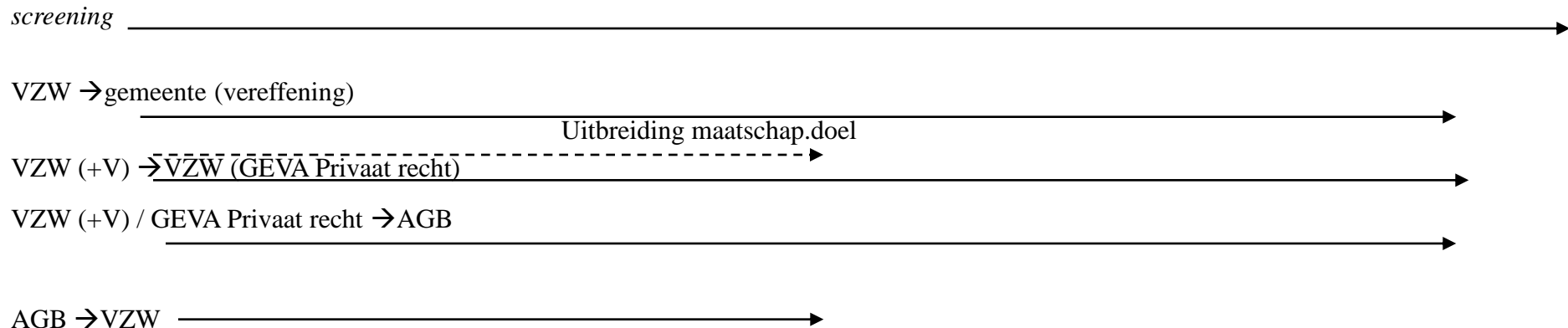
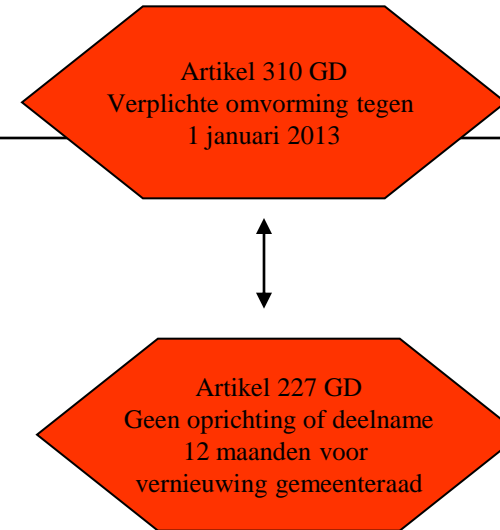
- *Weerlegging* van het vermoeden = gemeenteraad / CBS
- *Omvorming* = gemeenteraadsbeslissing (ex artikel 310 GD)

Parenthesis: screening?

- Hoe?
 - Werkingssubsidies
 - Voordrachten door gemeente bij begin van legislatuur (vertegenwoordiging vs. deelname)
 - [Bevraging bij leden van CBS of gemeenteraadsleden]
 - [Regelmatige terbeschikkingstellingen]

6. Afweging: wanneer?

- Uit eigen beweging...
- Op klacht...
- Na schorsing door toezicht...

7. Vermoeden van verzelfstandiging, lid 1

“Een of meer van zijn organen bestaan voor meer dan de helft uit gemeenteraadsleden of leden van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente in kwestie of de leden van de organen worden voor meer dan de helft aangewezen of voorgedragen door die personen.”

- Eén of meer van de organen (AV, RvB, Dir.Com., ...)
- Méér dan de helft
- Gemeenteraadsleden of leden van het college van de gemeente OF personen aangeduid door Gemeenteraadsleden of leden van het college van de gemeente
 - Gemeenteraadsleden namens de gemeente of niet...
 - Leden van het college namens de gemeente of niet...
 - Huidige versus oude...
 - Aangewezen (collegiale organen?) vs. voorgedragen...

8. Vermoeden van verzelfstandiging, lid 2

“De gemeente of haar vertegenwoordigers beschikken over de meerderheid van de stemrechten in één of meer van zijn organen”

- Eén of meer van de organen (AV, RvB, Dir.Com., ...)
- Meerderheid van de stemrechten vs. meerderheid van de vertegenwoordigers
- De gemeente of haar vertegenwoordigers
 - Gemeenteraadsleden namens de gemeente ...
 - Leden van het college namens de gemeente ...
 - Anderen namens de gemeente ...

9. Vermoeden van verzelfstandiging, lid 3

“Zijn financiële middelen vallen voor meer dan de helft ten laste van het gemeentebudget”

→ Financiële middelen

→ Meer dan de helft

→ Ten laste van het gemeentebudget

→ Investeringsubsidies...

→ Werkingssubsidies...

→ Achtergestelde leningen...

→ Voordelen in natura, waardeerbaar in geld (vb. gratis gebruik van zaal, ...)

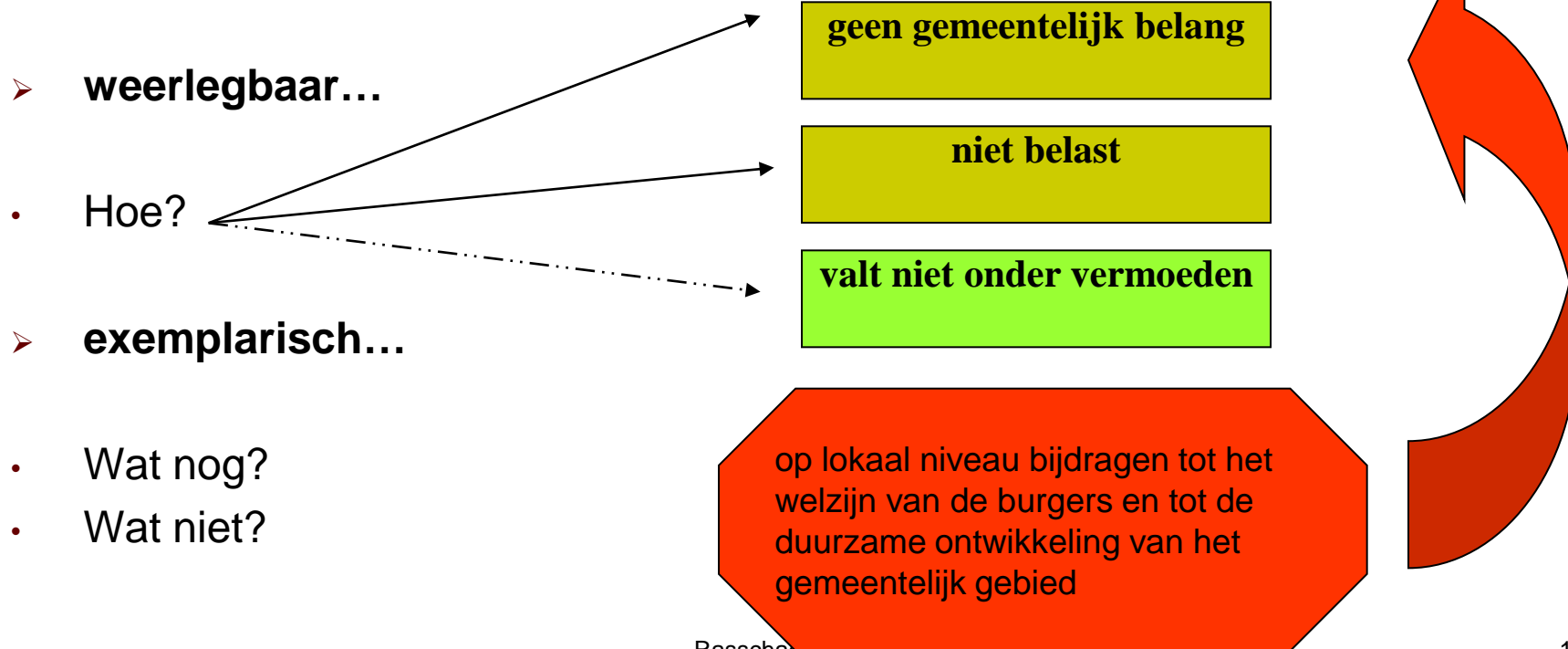
10. Gevolgen van vermoeden

- VZW inzake sportprogrammatie
- Cultuur(programmatie) vzw
- Vzw voor lokale festiviteiten of activiteiten, recurrent of éénmalig
- Vzw voor lokaal opbouwwerk
- Vzw voor parkmanagement van bedrijventerreinen
- Vzw voor toerisme of promotie
- Plaatselijke afdeling van vakbond
- Plaatselijke afdeling van politieke partij
- Afdelingen van de mutualiteiten
- Wijkcomités
- Vriendenkringen, oudleerlingenbonden
- Sportverenigingen
- ...

op lokaal niveau bijdragen tot het welzijn van de burgers en tot de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied

11. Valt niet onder het vermoeden ... (1/2)

- **Dubbel vermoeden** van “*belast zijn met taken van gemeentelijk belang*” – artikel 225 3 GD (= m.a.w. **vermoeden van verzelfstandiging**), indien

11. Valt niet onder het vermoeden ... (2/2)

Valt NIET onder het vermoeden / is NIET bedoeld door het vermoeden (voorstel)

Gemeenteraadsleden of leden van het college

- in eigen naam
- om professionele redenen, niet eigen aan de gemeente
- omwille van lidmaatschap of verbondenheid aan grotere structuren (gemeentegrensoverschrijdend, verzuiling)

Financiën

- Geen investeringssubsidies, tenzij regelmatig of recurrent
- Enkel werkingssubsidies
- Geen achtergestelde leningen
- Geen voordelen in natura of voordeeltarieven
- Geen terbeschikkingstelling van personeel

Adviesraden, geïnstalleerd op basis van andere rechtsgronden

12. Valt misschien wel onder het vermoeden ...

Aanduidingen van gemeentelijke verzelfstandiging ZONDER aan het vermoeden te voldoen (exemplarisch)

Opdracht van de VZW

- Beheer patrimonium
- Uitvoering van gemeentelijk beleid

Financiën

- Regelmatige investeringssubsidies
- Regelmatig achtergestelde leningen
- Voordelen in natura of voordeeltarieven
- Terbeschikkingstelling van personeel

13. Weerlegging: gestandaardiseerd

op lokaal niveau bijdragen tot het welzijn van de burgers en tot de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied

- rechtspersoon niet belast met de verwezenlijking taak van gemeentelijk belang

vs.

- de deelname of vertegenwoordiging in de rechtspersoon die van gemeentelijk belang is (artikel 195 GD)

14. Appreciatie door het toezicht

- Afweging {
 - afweging
 - omvorming
 - deelname of oprichting
 - vereffening

- Artikel 225 2 GD – verbod voor gemeenten om rechtstreeks of onrechtstreeks, rechtspersonen die belast zijn met welbepaalde taken van gemeentelijk belang op te richten, erin deel te nemen of zich erin te laten vertegenwoordigen of om aan die rechtspersonen financiële middelen, infrastructuur of andere activa ter beschikking te stellen

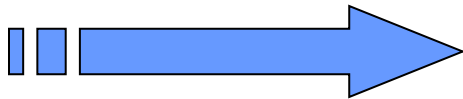
- Bestuurlijk of administratief toezicht: “*toetsing aan het recht en aan het algemeen belang*” (artikel 249 GD)
 - **wettigheid + opportuniteit**
 - **algemeen bestuurlijk toezicht vs. goedkeuringstoezicht**

15. Concrete tips om mee naar huis te nemen

- *Screening*
 - Subsidies
 - Mandaten
 - [terbeschikkingstelling]

- Valt niet onder het vermoeden (zie lijst boven)

- Valt wel onder het vermoeden
 - Weerleggen / subsidie / artikel 195 GD
 - Niet weerleggen → omvormen (afweging)

beslissing CBS / gemeenteraad voor ...

Contactgegevens

Wim Rasschaert
Advocaat
Ten Bos 30
B – 9420 Burst (Erpe – Mere)

w rasschaert@rasschaertadvocaten.be

GSM 0476 96 03 10

6 mei 2010

**in een netwerk met Beelen Advocaten (Leuven) en
De Keuster Advocaten (Schilde)**